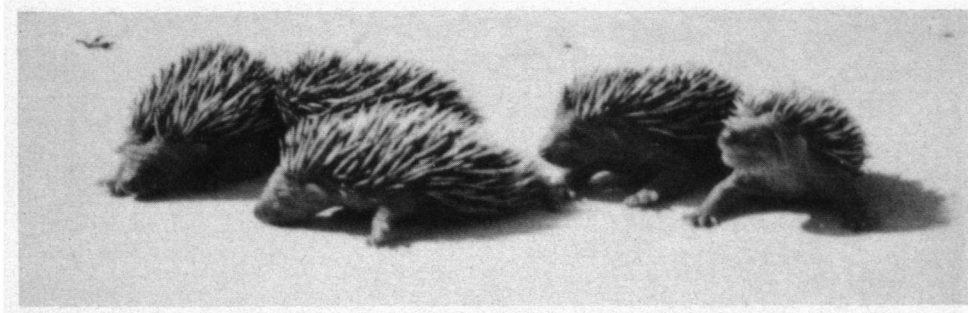

De verzorging van egelzuigelingen zonder moeder

Wietske Voorhoeve

Met foto's van de schrijfster

Egels krijgen twee maal per jaar jongen; een maal in mei/juni en een maal in augustus/september.

Na een draagtijd van 5-7 weken worden de twee tot tien jongen met gesloten ogen en oren geboren. Ze zijn 5-7 cm lang en hebben een gewicht van 12-25 gram. De nog weke, witte stekeltjes zijn ingebed in de met vocht gevulde huid. Binnen 24 uur verliest de huid het meeste water en wordt rimpelig, waardoor de stekelpennen verder uit gaan steken. Zo'n 36-60 uur na de geboorte worden de gekleurde jeugdstekels zichtbaar, die in regelmatige rijen staan. Na een week kunnen ze de stekels opzetten, na ongeveer elf dagen kunnen ze zich oprollen. Na veertien dagen verschijnt het definitieve stekelkleed, waarbij de stekels niet meer in regelmatige rijen staan. Op de veertiende dag gaan de ogen open. Na ongeveer vier weken wordt het zogen minder en gaan de jongen met de moeder mee op zoek naar voedsel. Ze zijn op die leeftijd pas in staat om de lichaamstemperatuur constant te houden. De moeder loopt voorop, de jongen volgen, netjes op een rijtje. Als er één het contact kwijtraakt, slaakt deze hoge, piepende angstkreetjes.

Tegen de tijd dat de jonge Egeltjes het nest gaan verlaten, gaan ze er vaak alleen opuit om de omgeving te verkennen. De eerste keer blijven ze in de buurt van het nest en speuren met de neus de hele omgeving af. De volgende nacht doen ze dit weer, maar gaan dan wat verder van het nest vandaan. Iedere volgende nacht wordt het gebied groter, totdat ze op een keer niet meer naar het nest teruggaan. Dit is op een leeftijd van ongeveer zes weken. Op een leeftijd van 9-11 maanden zijn de Egels volwassen.

Voor al van de augustus/septembernesten komen veel jongen in de egelopvangcentra terecht. Dat komt voornamelijk, doordat met het vallen van de bladen veel tuinen en parken opgeruimd worden, waarbij veel nesten verstoord worden. Als de egeltjes in het opvangcentrum gebracht worden, moeten ze

eerst ontdaan worden van vlooiën, teken en vliegëieren. Vlooiën kunnen het best bestreden worden met een anti-luizenspray voor vogels. Het is voldoende om de Egeltjes alleen even op de rug te bespuiten. Teken moeten één voor één met een pincet worden verwijderd.

Voor al van verzwakte jongen, die al enkele dagen buiten het nest verblijven, zijn soms grote hoeveelheden vliegëieren afgezet. Als deze eieren nog niet zijn uitgekomen, kunnen ze met een pincet of een klein borsteltje worden verwijderd. Als de eieren al zijn uitgekomen, moeten de maden één voor één met een pincet worden verwijderd. Als er zich al grote hoeveelheden vliegmaden in de lichaamsopeningen, zoals ooropeningen en anus, van het egeltje bevinden, is deze verloren en rest er niets anders dan het diertje zo snel moge-

lijk te laten inslapen, om hem een langzame, pijnlijke, dood te besparen.

Na de behandeling tegen uitwendige parasieten moeten de jongen worden gewogen, om zo ongeveer hun leeftijd vast te kunnen stellen.

Enkele gewichten:

pasgeboren Egeltjes wegen :	12— 25 gram
met 2 weken	: 50— 100 gram
met 3 weken	: 70— 150 gram
met 4 weken	: 145— 170 gram
met 7 weken	: 300— 375 gram
volwassen	: 700—1200 gram

Egeltjes die minder wegen dan 150 gram, moeten onder een warmtelamp worden geplaatst, aangezien ze zelf nog niet in staat zijn om hun lichaamstemperatuur constant te houden.

Totdat de Egeltjes een gewicht van 100 gram hebben bereikt, moeten ze iedere twee uur met een spuitpipet of oordruppelaar worden gevoed (Dit geldt ook voor zwaardere Egeltjes, die te veel verzwakt zijn om zelf te kunnen eten).

Egeltjes die zwaarder zijn dan 100 gram, kunnen meestal zelf pap van een bakje lik-

Foto linksboven:

Egeltjes die minder dan 150 gram wegen moeten onder een warmtelamp geplaatst worden.

Foto linksonder:

Zolang de moederloze Egeltjes het gewicht van 300 gram nog niet bereikt hebben, kunnen ze het beste in groepjes bij elkaar gehouden worden. Als ze zwaarder dan 350 gram zijn kunnen ze agressief worden.

Foto rechtsboven:

Jongen die in oktober nog geen 600 gram wegen, moeten gedurende de winter in het opvangcentrum worden gehouden en kunnen in het voorjaar worden uitgezet.

Foto rechtsonder:

De vijftig egelzuigelingen die wij in de maand september binnenkregen, groeiden alle prima bij de door ons gekozen voedselsamenstelling.

ken. Hierbij moet wel worden gecontroleerd of ze genoeg binnen krijgen.

Egelmelk heeft ongeveer de volgende samenstelling:

water	: 79%
vet	: 10%
eiwit	: 7% (proteïne)
koolhydraten	: 2% (lactose)

Voor de samenstelling van de voeding voor de egelzuigelingen bestaan verschillende recepten:

Poduschka (1974) geeft als recept: 50 ml water, 50 ml normale gestandaardiseerde melk, dooiers van 2 eieren, 3 gr. Protifar.

Recept volgens Fritsche (1981): een mengsel van verse zoete slagroom en venkelthee in een verhouding van 1:1 en wat Gistocal; deze voeding moet steeds vers worden bereid.

In ons eigen Egelopvangcentrum hebben wij zelf een voeding samengesteld, waar de jonge Egeltjes prima op gedijen:

60 ml gekookt water
1 theelepel druivesuiker
1 mespunt zout
1 maatlepel Almiron M2 zuigelingenvoeding
1 theelepel Protifar
2 theelepels rijstbloemkindermeel
1 ml multivitamine.

■ Wietske Voorhoeve-Schrammeijer, Stichting Fauna-opvang Zuid-Veluwe, Mariëbergweg 18, 6862 ZM Oosterbeek, 085-340027.

LITTERATUUR:

Fritsche, H. (1975): Egels. Amsterdam.

Poduschka, W. (1974): Onze eigen Egel. 's-Gravenhage.

Geleidelijk kan bij dit laatste recept de hoeveelheid rijstbloemkindermeel worden vergroot, zodat de voeding steeds iets dikker wordt. Als met ongeveer veertien dagen de oogjes opengaan, kan deze voeding in papvorm uit een bakje worden gegeven. De vijftig egelzuigelingen die wij in de maand september in ons opvangcentrum hebben binnengekregen, groeien alle prima op deze voeding.

Als op een leeftijd van circa drie weken de melktandjes doorkomen, kan er ook wat vaste voeding worden gegeven, zoals stukjes hart, meelwormen, hondevoer uit blik, en dergelijke. Vaak gaan de jonge Egeltjes over tot zelfbespugen, als ze voor het eerst vlees ruiken.

Totdat de Egeltjes 200 à 250 gram wegen, dienen ze naast de vaste voeding ook nog pap te krijgen. Daarna zijn ze groot genoeg om met uitsluitend vaste voeding te kunnen volstaan.

Jongen die in oktober nog geen 600 gram wegen, moeten gedurende de winter in het opvangcentrum worden gehouden en deze kunnen in het voorjaar worden uitgezet.

Actie steunt Vereniging 'Das & Boom'

In maart 1986 puzzelden de lezers van het tijdschrift 'Grasduinen' een totaalbedrag van f 12.000,- bij elkaar voor de bedreigde Nederlandse Dassen. Dit bedrag werd in haar geheel overgedragen aan de Vereniging 'Das & Boom', die zich dagelijks sterk maakt voor onder meer een verantwoorde opvang en ver-

zorging van gewonde en moederloze Dassen. Van dit bedrag is inmiddels al f 8100,- uitgegeven en aanvullende giften op girorekening 1 565 882 ten name van Vereniging 'Das & Boom', Beek-Ubbergen blijven welkom. Ook nieuwe leden zijn welkom. Het adres van het landelijk secretariaat is Rijksstraatweg 178, 6573 CN Beek-Ubbergen, 08895-2294.

Ter gelegenheid van de dassenactie heeft 'Grasduinen' een verzilverde dasspeld laten ontwerpen. Op deze exclusieve speld zijn twee Dassen afgebeeld. Deze speld is nog steeds te bestellen door overmaking van f 25,- op gironummer 533 393 ten name van 'Grasduinen', Haarlem, onder vermelding van 'dassenspeld'. De opbrengst komt ten goede aan 'Das & Boom'.